

Problémové okruhy OP PIK srpen 2017

Okruhy byly identifikovány v rámci pracovní diskuse odborných zástupců výše uvedených subjektů.

Okruh 1: Aplikace čl. 61 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 pro podnikatelské subjekty nesplňující definici MSP v OP PIK v návaznosti na Oznámení MPO pro příjemce dotace programů PO1 OP PIK zveřejněné na webu MPO dne 3.8.2017 (viz. <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/aktualni-informace/oznameni-pro-prijemce-dotace-programu-po1-op-pik---231054/>)

a) popis a analýza problému

- a. Z Nařízení není jasné, co přesně lze považovat za „čisté příjmy“, zejména u řady projektů v OP PIK, a jak se budou počítat. To se týká též metodiky vydané MMR, která jednoznačně nedefinuje aplikovatelnost pro typy projektů předkládaných v rámci jednotlivých programů OP PIK.
- b. Toto Nařízení je platné, i když je pro čerpání (a většinu projektů) v OP PIK ze strany firem a z pohledu zákonitostí investiční logiky nesmyslné.
- c. Snižuje se dále „motivační účinek“ – dochází k dalšímu snížení míry dotace (na 20 %), navíc oproti dotaci, se kterou žadatelé kalkulovali při svém rozhodování a jednání s partnery. Tyto informace měli žadatelé/příjemci obdržet před zahájením prací na přípravě a realizaci žádosti a projektu.
- d. Nejistoty: **1.** Nejistota ohledně výše dotace zásadně ovlivní ochotu bank kofinancovat projekty. **2.** Nejistota v tom, kdo, kdy a jak rozhodne o krácení dotace. **3.** Nejistota, že dotace v Programu *Inovace* bude alespoň těch 20%. **4.** Nejistota, zdali toto opatření bude či nebude aplikováno i v dalších programech OP PIK, u kterých doposud také panovala jistota či názor a povědomí, že se zde čl. 61 aplikovat nebude a nemůže.
- e. Problematika aplikace čl. 61 nebyla žadatelům známa v době, kdy své žádosti o poskytnutí dotace připravovali. Všechny Výzvy uváděly jasná pravidla a hodnoty míry podpory (např. *Inovace* 25%, 35% a 45%) a v dokumentu „PRAVIDLA PRO ŽADATELE A PŘÍJEMCE Z OPERAČNÍHO PROGRAMU PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST – ZVLÁŠTNÍ ČÁST PROGRAM INOVACE – Inovační projekt - Výzva I V programu INOVACE – Inovační projekt“ je explicitně uvedeno, že „Projekty nevytváří jiné peněžní příjmy ani příjmy dle článku 61.“ Tento dokument je také přílohou *Rozhodnutí o poskytnutí dotace*, tudíž je pro příjemce dotace závazný. V *Rozhodnutí* je sice textace, která zmiňuje možnost aplikace čl. 61, to je ale v rozporu s ostatními žadatelům prezentovanými dokumenty.
- f. Současně nebyla problematika čl. 61 vůbec zmíněna v tzv. *Metodickém doporučení pro oblast veřejné podpory*, vydaném ze strany MMR dne 1. 4. 2015, z čehož lze usuzovat, že neměla být aplikována (viz. http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/9533c967-ce10-4705-8bf9-87cf628d3b10/MD-VP_v1.pdf?ext=.pdf)

- g. Např. v programech prioritní osy PO3, v rámci kterých MPO aplikaci tohoto ustanovení na jednáních také avizovalo, není problematika aplikace čl. 61 definitivně jednoznačně vyřešena. Velké podniky jsou skrze veškeré informační zdroje a kanály intenzivně vyzývány k tomu, aby předkládaly žádosti o dotace, aniž by znaly přesné a závazné podmínky jejich čerpání a míru podpory.
- h. Jedná se o prvek významně zvyšující nepředvídatelnost v podnikatelském prostředí. Procesy (například spojené s administrací žádostí o platbu) se zdržují a pro firmy je prostředí nepřehledné, na pokládané otázky nedostávají zdaleka jednoznačné odpovědi.
- i. S ohledem na předchozí body není zřejmé a jasné, jakých výzev a projektů OP PIK se aplikace čl. 61 týká nebo bude týkat. Nejsou zodpovězeny a analyzovány veškeré související právní, ekonomické a další otázky řešící tento problém. Ze strany MPO nám není známa žádná komplexní právně-ekonomická ani žádná jiná analýza pro jednání s DG Regio.
- j. Nikde nejsou předloženy existující příklady z obdobných programů ze zahraničí tak, aby bylo možné objektivizovat kroky na straně MPO a/nebo žadatelů/příjemců tímto novým směrem, kterým se MPO vydalo.

b) návrh řešení

- a. Nezpochybňujeme existenci a platnost čl. 61 *Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013*, avšak požadujeme, aby MPO vydalo jednoznačnou metodiku výpočtu příjmů. Je nutné přinejmenším vyjasnit, co konkrétně znamenají „čisté příjmy“, jak přesně se v jednotlivých programech počítají, které typy nákladů se z nich odečítají a za jak dlouhou dobu se případné příjmy započítávají (doba realizace projektu nebo doba udržitelnosti).
- b. Neaplikovat čl. 61 Nařízení na další osy OP PIK, minimálně do doby vyjasnění všech problematických otázek.
- c. Předložit právně-ekonomickou analýzu.
- d. Neaplikovat čl. 61 tam, kde je explicitně uvedeno, že projekty čisté příjmy nevytváří.
- e. Před vydáním jakékoliv závazné metodiky s takto dalekosáhlým dopadem vést vždy detailní odbornou diskusi napříč spektrem zástupců příjemců dotací, financujících subjektů, hospodářských partnerů a asociací a odborníků a právníků specializovaných na tuto oblast a vyvarovat se tak vydávání nejednoznačných metodik, které přinášejí více komplikací a otázek, než zjednodušení a odpovědi.

Okruh 2: Avizovaná aktivita MPO v oblasti tzv. finančních nástrojů (FN) prostřednictvím nového zveřejněného harmonogramu výzev a prezentace na zasedání *Platformy pro plánování výzev* dne 9. 8. 2017.

a) popis a analýza problému

- a. Obecně myšlenku FN podporujeme a dlouhodobě vůči MPO a veřejnosti tuto podporu komunikujeme. Subjekty v ČR musí být připraveny na zásadnější zapojení a využívání finančních nástrojů. Svůj potenciál bezpochyby mají a je třeba jejich podporu zajistit.
- b. Pro úspěch FN však považujeme za klíčové, aby byly nastaveny v souladu s tržními principy podnikání a pro oblasti, ve kterých budou skutečným

přínosem. FN by měly být využívány zejména v oblastech tržního selhání tj. tam, kde podnikatelé mají potíže se získáním běžných komerčních produktů.

- c. Z toho důvodu považujeme za nezbytné (v souladu s požadavky evropské legislativy), aby alokaci prostředků do FN vždy předcházely důkladné absorpční analýzy na trhu, do kterých budou zapojeni klíčoví partneři. To samozřejmě vyžaduje vyhradit na tuto fázi odpovídající a potřebné penzum času.
- d. Podle čl. 37 *Obecného nařízení* (1303/2013) se FN podporují na základě předběžného posouzení, které prokázalo různá selhání trhu. Je tedy povinností příslušného Řídicího orgánu (ŘO) zpracovat předběžné posouzení FN a to před rozhodnutím o poskytnutí příspěvku z programu na FN. Pro OP PIK je sice k dispozici dokument *Předběžné posouzení finančních nástrojů OP PIK* (zpracovatel společnost Deloitte) z prosince 2015, které je však zastaralé a má spíše indikativní charakter. Obsahuje mj. výslovné doporučení jednotlivé návrhy FN dále rozpracovat při přípravě konkrétních produktů a programů podpory v OP PIK, včetně detailního posouzení jejich parametrů. Článek 37, odst. 2, písm. a) – g) *Obecného nařízení* specifikuje požadavky na obsah *Předběžného posouzení FN*. Domníváme se, že například ve vztahu k plánovanému využití FN ve SC 2.3 (*Nemovitosti*) v objemu prostředků prezentovaném na posledním jednání *Platformy pro plánování výzev* nebyly stoprocentně naplněny.
- e. Provedení realokace finančních prostředků bez naplnění předpokladů čl. 37 *Obecného nařízení* znamená porušení platné legislativy EU, se všemi hmotnými a trestně-právními důsledky.
- f. Dosavadní zkušenosti s implementací FN (zejména na straně ČMZR a SFŽP) ukazují nízkou absorpční kapacitu. Je potřeba hledat způsoby, jak zvýšit míru využití. Nedostatečná analýza poptávky se projevuje i na velmi negativních výsledcích existující nabídky již zavedených FN. Dle aktuálních statistik (k 15. 8. 2017) je využito ze současných 8,8 mld. Kč v gesci ČMZR pouze 19,3 mil. Kč.
- g. Je zřejmé, že jakákoli analýza nemůže postihnout všechny aspekty a stoprocentně předvídat budoucnost. Proto považujeme za rozumné a hospodárné vyzkoušet nové FN v úvodních výzvách pouze na menším objemu prostředků (v řádech stovek mil. Kč, pokud někde není jednoznačně prokázána poptávka). Tuto první úvodní fázi vyhodnotit, poučit se z chyb a teprve v další fázi, bude-li smysluplná, připravit vyšší alokace v řádech i několik miliard Kč. Neuvážené a nevratné přesouvání částek v objemech mld. Kč do FN bez jejich důsledného nastavení a vyzkoušení na menším objemu finančních prostředků je z našeho pohledu hazardem vůči všem dotčeným subjektům a skupinám.

b) návrh řešení

- a. Neaplikovat FN v rozsahu a časovém plánu prezentovaném na posledním jednání *Platformy pro plánování výzev* či při osobních jednání s MPO (aktuálně v r. 2017 Programy *Nemovitosti* a *Úspory energie*). Předpokládáme, že toto bude ještě předmětem odborné diskuse a projde to příslušnými platformami OP PIK, kde jsou zástupci dotčených subjektů zastoupeni.
- b. Zpracovat detailní, aktuální a nezávislou ex-ante analýzu ke všem zamýšleným oblastem využití FN. Analýza musí jasně prokázat absorpční kapacitu ve všech oblastech aplikace FN.

- c. Parametry připravovaných FN s dostatečným předstihem projednat se všemi klíčovými stakeholdery.
- d. Zavádění projednaných a vzájemně odsouhlasených FN postupně dávkovat a upravovat dle reakcí a požadavků trhu.
- e. Nevyužívat FN účelově pouze jako nástroj dosažení okamžitého, avšak pouze statistického, čerpání evropských prostředků.

Okruh 3: Plánované kolo výzev podzim/zima 2017 – avizovaná aktivita MPO směrem k alokaci zásadního objemu finančních prostředků prostřednictvím nového harmonogramu výzev a prezentace na zasedání *Platformy pro plánování výzev* dne 9. 8. 2017.

a) popis a analýza problému

- a. Vzhledem k problémům s neúměrně dlouhou dobou administrace po spuštění OP PIK v roce 2015 máme důvod se obávat, že záměr vyhlášení takto velkého množství výzev (téměř 40) takřka současně a zřejmě účelově v průběhu několika málo měsíců v závěru letošního roku může způsobit opětovné zpomalení a snížení kvality hodnocení. Zejména pokud mají být současně vyhlášovány a zároveň hodnoceny programy z jedné prioritní osy, které hodnotí stejní hodnotitelé.
- b. U kolových výzev je kvalita jejich vyhodnocení naprosto zásadní, každý dobře či špatně přidělený bod rozhoduje. Proto by měli mít interní hodnotitelé MPO pro každou prioritní osu dostatek prostoru pro důkladné a kvalitní hodnocení, což v tuto chvíli nemáme informace, jak bude zabezpečeno, pokud budou všechny výzvy takto spuštěny.
- c. Odborná veřejnost opakovaně již druhým rokem, po zavedení změn v procedurách OP PIK ze strany MPO, upozorňuje na nedostatek času na přípravu projektů způsobený díky krátké době mezi vyhlášením výzvy a příjmem žádostí a dále vyhlásování synergických výzev ve stejném období.

b) návrh řešení

- a. Dobu mezi vyhlášením výzvy a přijímáním žádostí prodloužit a tím zajistit dostatečnou rychlost a kvalitu hodnocení.
- b. Požadujeme jednoznačně doložit konkrétní informace o tom, jak bude systémově a personálně zajištěna rychlost a kvalita hodnocení při takovém rozsahu výzev tak, aby nedocházelo k dalším problémům.

Cílem tohoto materiálu je vést konstruktivní diskusi nad výše uvedenými problémy a přispět k efektivnímu čerpání v rámci OP PIK v období 2017 – 2020 resp. 2022.

V Praze dne 30. srpna 2017